N O R A K S T S

Lieta Nr.A420660611
Lietvedības Nr. A00593-13/24

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA**
**RĪGAS TIESU NAMS**

# S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 22.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese K.Jandava,

piedaloties pieteicējas MSIA „*/Nosaukums/*'' pilnvarotai pārstāvei *I.M.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei *I.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu MSIA „*/Nosaukums/*'' pieteikumā par pienākumu uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam izdot labvēlīgu administratīvo aktu, atmaksājot 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā, kā arī pieteikuma papildinājumus par likumisko procentu Ls 4411, 80 un nokavējuma naudas Ls 13 421,16 atmaksāšanu.

## Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Rīgas nodokļu administrācija 2010.gada 30.septembrī pieņēma lēmumu Nr.8.1.5/30888 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, ar kuru nolēma piedzīt no SIA „*/Nosaukums/*'' nodokļu parādu Ls 201167,82 apmērā.

Pamatojoties uz minēto lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, VID Rīgas nodokļu administrācija 2010.gada 30.septembrī AS „*/Nosaukums 2/*'' nosūtīja

inkasācijas uzdevumus naudas līdzekļu norakstīšanai no SIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta.

[1.1] Nepiekrītot VID Rīgas nodokļu administrācijas 2010.gada 30.septembra lēmumam Nr.8.1.5/30888 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu un piespiedu izpildi, MSIA „*/Nosaukums/*'' administratore VID ģenerāldirektoram iesniedza 2010.gada 15.oktobra sūdzību Nr.15-10 *(lietas 57.-62.lapa)* un 2010.gada 21.oktobra papildinājumus sūdzībai *(lietas 62.-63.lapa).*

[1.2] VID ģenerāldirektore ar 2010.gada 10.decembra lēmumu Nr.22.2/65813 nolēma:

1) atteikt MSIA „*/Nosaukums/*'' administratores 2010.gada 15.oktobra sūdzības Nr.15-10 par Sākotnējā lēmuma izskatīšanu pēc būtības;

2) apmierināt MSIA „*/Nosaukums/*'' administratores sūdzību par piespiedu izpildi un atzīt par likuma „Par nodokļiem un nodevām'' 26.panta sestās daļas 5.punktam neatbilstošām Sākotnējā lēmuma par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu izpildei pēc 2010.gada 6.oktobra veiktās piespiedu izpildes darbības;

3) atteikt atmaksāt Sākotnējā lēmuma par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu izpildes rezultātā no MSIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta AS „*/Nosaukums 2/*'' 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104039,65 apmērā.

[1.3] MSIA „*/Nosaukums/*'' administratore 2011.gada 15.septembrī VID iesniedza iesniegumu, kurā norādīja, ka pēc VID 2010.gada 10.decembra lēmuma Nr.22.2/65813 pieņemšanas ir mainījušies tiesiskie apstākļi *(lietas 47.-48.lapa).*

[1.4] Valsts ieņēmumu dienests ar 2011.gada 20.oktobra lēmumu Nr.22.2/72632 (turpmāk – Lēmums) izskatīja pieteicējas 2010.gada 15.septembra iesniegumu.

[2] 2011.gada 15.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts MSIA „*/Nosaukums/*'' (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma pārsūdzēšanu.

Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2011.gada 29.novembra lēmumu ierosināja administratīvo lietu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, uzliekot par pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam atmaksāt 2010.gada 18.oktobrī pieteicējai norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] VID ģenerāldirektore ar 2010.gada 10.decembra lēmumu Nr.22.2/65813 atzina par prettiesisku - neatbilstošām likuma „Par nodokļiem un nodevām'' 26.panta sestās daļas 5.punktam normām Sākotnējā lēmuma par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu izpildei pēc 2010.gada 6.oktobra veiktās piespiedu izpildes darbības.

Pēc administratīvā akta pieņemšanas, mainījās tiesiskie apstākļi, jo Saeima 2011.gada 14.aprīlī pieņēmumu likumu „grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām'', kurš stājās spēkā 2011.gada 17.maijā, un ar kuru tika grozīta likuma 28.panta trešā daļa, izslēdzot kā pamatu naudas līdzekļu neatgriešanai jebkādu ierosināto kriminālprocesu dēļ, kā arī Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors *S.Z.* 2010.gada 10.decembrī pieņēma lēmumu par aresta uzlikšanu SIA „*/Nosaukums/*'' naudas līdzekļiem norēķinu kontā AS „*/Nosaukums 2/*'' atcelšanu, tādēļ saskaņā ar Administratīvā procesa

likuma 87.pantu pieteicēja 2011.gada 12.augustā vērsās VID ar iesniegumu, pieprasot nekavējoties atmaksāt norakstītos MSIA „*/Nosaukums/*'' naudas līdzekļus Ls 18 063,55 un 123 689,89 EUR apmērā.

[2.2] Ar Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes Rīgas Vidzemes priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītājas 2011.gada 30.augusta atbildi Nr.8.21.7.3/27366, bez jebkādu tiesisko normu uzskaitījuma, tika atteikts veikt pieteicējas 2011.gada 12.augusta iesniegumā minētā summas Ls 18 063,55 un 123 689,89 EUR apmērā, atmaksu uz MSIA „*/Nosaukums/*'' kontu.

Faktiski tika atteikts uzsākt administratīvo procesu no jauna, lai gan ir mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi, uz kuru pamata atceltu VID 2010.gada 10.decembra lēmumu Nr.22.2/65813 daļā, ar kuru tika atteikts atmaksāt Sākotnējā lēmuma par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu izpildes rezultātā no MSIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta AS „*/Nosaukums 2/*'' 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā.

[3] Valsts ieņēmumu dienests tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 9.janvārī no MSIA „*/Nosaukums/*'' administratores saņemti pieteikuma grozījumi un papildinājumi. Pieteicēja minētajos grozījumos un papildinājumos norāda turpmāk minēto.

[4.1] Valsts ieņēmumu dienests 2012.gada 31.janvārī, atzīstot savu prettiesisko rīcību uz pieteicējai nezināma 2012.gada 30.janvāra atzinuma pamata atmaksāja MSIA „*/Nosaukums/*'' nelikumīgi norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā, ko apstiprina bankas konta pārskats, taču atmaksāja tos bez likumiskajiem procentiem, kurus nosaka Civillikuma 1765.pants, 1759.pantta pirmā daļa un nokavējuma naudas, kuras maksāšanas pienākumu VID nosaka likuma „Par nodokļiem un nodevām '' 28.panta pirmā daļa.

[4.2] Pieteicēja uzskata, ka VID ar 2010.gada 10.decembra lēmumu Nr.22.2/65813 atzina par prettiesisku – neatbilstošām likuma „Par nodokļiem un nodevām'' 26.panta sestās daļas 5.punktam Valsts ieņēmumu dienesta rīcību, nepareizi piedzenot no MSIA „*/Nosaukums/*'' nokavētos nodokļu maksājumus pēc VID Sākotnējā lēmuma, vienlaicīgi arī atzīstot, ka šie no MSIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta norakstītie naudas līdzekļi ir atmaksājami MSIA „*/Nosaukums/*''.

Vienlaikus Saeima ar grozījumiem likuma „Par nodokļiem un nodevām'' 28.panta trešajā daļā ir izslēgusi kā pamatu naudas līdzekļu neatgriešanai jebkādu ierosināto kriminālprocesu dēļ.

Līdz ar to VID bija pienākums 15 dienu laikā no 2011.gada 17.maija atmaksāt MSIA „*/Nosaukums/*'' prettiesiski no norēķinu konta norakstītos naudas līdzekļus kopsummā Ls 104 039,65, kopā ar likumā „Par nodokļiem un nodevām'' 28.panta pirmajā daļā noteikto nokavējuma naudu – 0,05% no Ls 104 039,65 = Ls 52,02, likumiskie 6% no Ls 104 039,65 : 365 dienas = 17,10.

No 2011.gada 18.maija līdz 2012.gada 31.janvārim ir 258 nokavējuma dienas – 258 kavējuma dienas x Ls 52,02 = Ls 13 421,16, 258 kavējuma dienas x Ls 17,10 = Ls 4,411,80.

Līdz ar to pieteicēja ar iesniegtajiem pieteikuma grozījumiem un papildinājumiem, lūdz piedzīt no Latvijas Republikas MSIA „*/Nosaukums/*'' labā zaudējumus, saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām'' 28.panta pirmajā daļā noteikto nokavējuma naudu par 258 kavējuma dienām (no 2011.gada 18.maija līdz 2012.gada 31.janvārim) Ls 13 421,16 apmērā un saskaņā ar Civillikuma 1759., 1765.pantiem likumiskos nokavējuma procentus par 258 kavējuma dienām (no 2011.gada 18.maija līdz 2012.gada 31.janvārim) Ls 4 411,80 apmērā.

[5] Administratīvās rajona tiesas tiesnese ar 2013.gada 11.februāra lēmumu nolēma pieņemt MSIA „*/Nosaukums/*'' pieteikuma papildinājumus par likumisko procentu un nokavējuma naudas atmaksāšanu.

[6] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 28.februāri no Valsts ieņēmuma dienesta saņemti paskaidrojumi par MSIA „*/Nosaukums/*'' iesniegtajiem pieteikuma papildinājumiem un grozījumiem. VID iesniegtos pieteikuma papildinājumus un grozījumus uzskata par nepamatotiem un noraidāmiem.

Papildus VID norāda turpmāk minētos apsvērumus.

[6.1] Atbildētāja norāda, ka no 2011.gada 17.maija pamats naudas līdzekļu neatmaksāšanai bija VID Finanšu policijas pārvaldes Izmeklēšanas daļas II nodaļas vecākās izmeklētājas kriminālprocesa Nr.15830208910 ietvaros pieņemtais 2010.gada 26.novembra lēmums par aresta uzlikšanu mantai.

[6.2] 2012.gada 30.janvārī tika sniegts atzinums par MSIA „*/Nosaukums/*'' administratores 2011.gada 16.decembra iesnieguma par norakstīto naudas līdzekļu atmaksu izskatīšanu, ar kuru, ņemot vērā Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora *S.Z.* 2011.gada 7.decembra lēmumu par lēmuma par aresta uzlikšanu mantai atcelšanu, tika ieteikts atmaksāt norakstītos naudas līdzekļus kopā Ls 104 039,65 apmērā MSIA „*/Nosaukums/*''.

Ņemot vērā minēto atzinumu, VID Rīgas nodokļu administrācijas 2010.gada 30.septembra lēmuma Nr.8.1.5/30888 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu izpildes rezultātā no MSIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta AS „*/Nosaukums 2/*'' 2010.gada 18.oktobrī norakstītie naudas līdzekļi Ls 104 039,65 apmērā 2012.gada 30.janvārī no valsts kases tika atmaksātu uz MSIA „*/Nosaukums/*'' norēķinu kontu, par ko MSIA „*/Nosaukums/*'' tika informēta ar VID Nodokļu pārvaldes Vidzemes priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra 2012.gada 30.janvāra vēstuli Nr.8.21.7.2/2830.

[6.3] Līdz ar to VID pēc Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora 2011.gada 7.decembra lēmuma par lēmuma par aresta uzlikšanu mantai atcelšanu saņemšanas un visu lietas apstākļu noskaidrošanas, iespējami īsā termiņā ir veicis 2010.gada 18.oktobrī norakstīto naudas līdzekļu Ls 104 039,65 apmērā atmaksu MSIA „*/Nosaukums/*''.

[6.4] Vienlaikus attiecībā par pieteicējas pieteikuma grozījumiem atbildētāja norāda, ka MSIA „*/Nosaukums/*'' nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikto prasījuma par zaudējumu atlīdzināšanu iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[7] Pieteicējas pārstāve tiesas sēdē uzturēja pieteikumā minēto prasījumu uz pieteikumā minēto argumentu pamata.

VID pārstāve tiesas sēdē pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, atsaucoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem un paskaidrojumos minētajiem apsvērumiem.

**Motīvu daļa**

[8] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[9] Lieta tika ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, atmaksājot 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā. Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka pēc lietas ierosināšanas VID ir atmaksājis pieteicējai 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā, 2012.gada 30.janvārī atmaksājot tos uz pieteicējas norēķinu kontu *(lietas 80., 81.-84.lapa),* pamatojoties uz VID atzinumu.

Tajā pašā laikā tiesa no iesniegtajiem pieteikuma papildinājumiem un pieteicējas pārstāves paskaidrojumiem tiesas sēdē konstatē, ka pieteicēja uztur prasījumu par atmaksas rīcības tiesiskumu, jo uzskata, ka minētie naudas līdzekļi bija norakstīti prettiesiski un bija atmaksājami jau 15 dienu laikā no 2011.gada 17.maija, kad tika pieņemti grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām" *(lietas 71.lapa),* turklāt, lai VID atmaksātu šādas naudas summas, ir jābūt administratīvajam aktam ar pienākumu to darīt *(lietas 133., 136.lapas otra puse, 138.lapa).*

Papildus pieteicēja uztur pieteikuma papildinājumos ietverto prasījumu par nokavējuma naudas un likumisko procentu atmaksu par 258 kavējuma dienām, proti, par laika periodu no 2011.gada 17.maija *(lietas 71.lapa).*

Ievērojot to, ka prasījums pēc labvēlīga administratīva akta izdošanas pēc būtības ir izpildīts, bet pieteicēja apstrīd tā izdošanas tiesiskumu saistībā ar tā izdošanas termiņa ievērošanu un procesuālo noformējumu, tiesa skata pieteicējas prasījumu minētajos ietvaros.

[10] Tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka:

[10.1] 2010.gada 30.septembrī VID Rīgas nodokļu administrācijas direktora p.i. *Z.N.* pieņēma lēmumu Nr.8.1.5/30888 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu Ls 201 167,82 apmērā un piespiedu izpildi, kā arī minētajā datumā nosūtīja inkasācijas uzdevumus naudas līdzekļu norakstīšanai no SIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta.

2010.gada 18.oktobrī inkasācijas uzdevumu rezultātā no SIA „*/Nosaukums/*'' atvērtā norēķinu konta tika norakstīti Ls 837,87 IIN parāda segšanai, Ls 5188,69 VSAOI parāda segšanai, Ls 98 002, 93 PVN parāda segšanai un Ls 10,16 uzņēmējdarbības riska valsts nodevas parāda segšanai (kopā Ls 104 039,65) *(lietas 24.lapa).*

[10.2] Saskaņā ar Tiesu informatīvās sistēmas datiem ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2010.gada 6.oktobra lēmumu lietā Nr.C28246110 SIA „*/Nosaukums/*" tika izbeigts tiesiskās aizsardzības process un pasludināts maksātnespējas process, par maksātnespējas procesa iestāšanās dienu noteikts 2010.gada 26.jūlijs.

[10.3] 2010.gada 30.septembra lēmuma kā sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas rezultātā 2010.gada 10.decembrī VID ģenerāldirektore pieņēma lēmumu, atzīstot, ka saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta sestās daļas 5.punktu uzsāktā nokavēto nodokļu maksājumu piedziņa bezstrīdus kārtībā bija apturama no dienas, kad stājās spēkā tiesas spriedums, ar kuru MSIA „*/Nosaukums/*" pasludināts maksātnespējas process, tas ir, no 2010.gada 6.oktobra *(lietas 24.lapa)*. Tādējādi 2010.gada 18.oktobrī norakstītie naudas līdzekļi tika uzskatīti par nepareizi piedzītiem maksājumiem un tie būtu atmaksājami MSIA „*/Nosaukums/*".

Tajā pašā laikā, pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešo daļu, tika konstatēts cits tiesisks šķērslis naudas līdzekļu atmaksai – VID Finanšu policijas pārvaldes lietvedībā esošais kriminālprocess Nr.15830208910 par SIA „*/Nosaukums/*" ar nodokli apliekamo objektu samazināšanu, nodarot zaudējumus valstij lielos apmēros – Ls 99 907,99, ko izdarījusi organizēta grupa laika periodā 2008.gada 1.oktobra līdz 2009.gada 30.aprīlim pēc Krimināllikuma 218.panta trešās daļas *(lietas 25.lapa)*.

Rezultātā ir atteikts atmaksāt pieteicējai nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu izpildes rezultātā 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 *(lietas 26.lapa)*. Minētais lēmums ir stājies spēkā un nav pārsūdzēts, līdz ar to atzīstot, ka atteikums atmaksāt pieteicējai nepareizi piedzītos nodokļu maksājumus ir saistāms ar ierosināto kriminālprocesu Nr.15830208910.

[10.4] 2011.gada 15.septembrī pieteicējas administratore VID iesniedza iesniegumu, kurā norādīja, ka pēc VID 2010.gada 10.decembra lēmuma Nr.22.2/65813 pieņemšanas ir mainījušies tiesiskie apstākļi, proti, 2011.gada 17.maijā ir stājušies spēkā grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām", izslēdzot kā pamatu naudas līdzekļu neatgriešanai jebkādu ierosināto kriminālprocesu dēļ, un ir uzsākams jauns administratīvais process *(lietas 47.-48.lapa)*.

2011.gada 20.oktobrī VID ģenerāldirektore ar Lēmumu konstatēja, ka tajā brīdī pamats minēto naudas līdzekļu neatmaksāšanai ir VID Finanšu policijas pārvaldes Izmeklēšanas daļas II nodaļas vecākās izmeklētājas *S.S.* kriminālprocesa Nr.15830208910 ietvaros pieņemtais 2010.gada 26.novembra lēmums par aresta uzlikšanu mantai, līdz ar to mantiskie jautājumi un aresta atcelšana ir risināmi kriminālprocesuālā kārtībā, kā arī norādot, ka nav pamata uzsākt jaunu administratīvo procesu, jo tiesību normās ir noteikts tiesiskais regulējums iesnieguma iesniegšanai pēc likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešajā daļā veiktajiem grozījumiem *(lietas 10.lapa)*.

Minētais lēmums ir pārsūdzēts tiesā, kā rezultātā 2011.gada 29.novembrī ir ierosināta administratīvā lieta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu *(lietas 2.,3.lapa)*.

[10.5] 2011.gada 19.decembrī pieteicēja ir iesniegusi atkārtotu iesniegumu VID par VID prettiesiski piedzītās naudas nekavējošu atmaksu, pamatojot to ar 2011.gada 7.decembra Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora *S.Z.* lēmumu par

aresta uzlikšanu mantai atcelšanu, kā arī lūdzot atmaksāt kavējuma naudu *(lietas 124.lapa)*.

2012.gada 30.janvārī VID ir atmaksājis pieteicējai 2010.gada 18.oktobrī norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā uz pieteicējas norēķinu kontu *(lietas 80., 81.-84.lapa)*. Minētā atmaksa ir veikta uz VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Vidzemes priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītājas 2012.gada 30.janvāra atzinuma Nr.8.21.7.2/2830 *(lietas 80., 86., 87.lapa)* un Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora *S.Z.* 2011.gada 7.decembra lēmuma par aresta uzlikšanu mantai atcelšanu *(lietas 94.-96.lapa)* pamata.

[11] Jautājumā par VID atmaksas rīcības tiesiskumu, 2012.gada 30.janvārī atmaksājot pieteicējai 2010.gada 18.oktobrī (nevis 15 dienu laikā no 2011.gada 17.maija) norakstītos naudas līdzekļus Ls 104 039,65 apmērā uz pieteicējas norēķinu kontu, tiesa konstatē sekojošo.

[11.1] Vērtējot atmaksas rīcības tiesiskumu pēc būtības tiesa konstatē, ka 2011.gada 14.aprīlī Saeima pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”", kas stājās spēkā no 2011.gada 17.maija, kas paredzēja izteikt likuma 28.pantu jaunā redakcijā - šā panta pirmās daļas nosacījumi (par nepareizi piedzīto maksājumu summu atmaksu), kā arī otrās daļas nosacījumi, ja nodokļu maksātājs ir pieprasījis pārmaksātās nodokļu summas atmaksu, nav piemērojami nodokļu maksātājiem, kuriem ir nokavētie nodokļu maksājumi, nokavēto nodokļu un ar tiem saistīto maksājumu apmērā.

Iepriekšējā likuma 28.panta trešās daļas redakcija paredzēja, ka šā panta pirmās un otrās daļas nosacījumi (tajā skaitā par nepareizi piedzīto maksājumu summu atmaksu) nav piemērojami nodokļu maksātājiem, kuriem ir nokavētie nodokļu maksājumi nokavēto nodokļu un ar tiem saistīto maksājumu apmērā, kā arī, ja saistībā ar nodokļu maksātāja darbību vai pret nodokļu maksātāju vai tā amatpersonām uzsākts kriminālprocess par krāpšanu, dokumentu viltošanu, izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas var ietekmēt nodokļu apmēra noteikšanu, izņemot gadījumus, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu reabilitējošu apstākļu dēļ vai likumīgā spēkā ir stājies attaisnojošs tiesas spriedums.

Līdz ar to iepriekšējā likuma redakcija paredzēja sasaistīt nepareizi piedzīto maksājumu aizturēšanu ar kriminālprocesa uzsākšanu, taču jaunā likuma redakcija vairs šādu ierobežojumu neparedzēja.

Likumprojekta anotācijā ir norādīts, ka likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešajā daļā noteiktais privātpersonas tiesību ierobežojums ir nesamērīgs, jo lēmumu par pārmaksātās nodokļa summas neatmaksāšanu nodokļu administrācija pieņem, pamatojoties tikai uz faktu, ka ir uzsākts kriminālprocess, un nodokļu administrācija nevar vērtēt, vai kriminālprocesā konstatētie apstākļi var ietekmēt nodokļa apmēra noteikšanu. Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī to, ka likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.panta otrajā daļā nodokļu administrācijai ir noteikts pienākums pirms veikt pārmaksātās nodokļu summas atmaksu pārliecināties par pārmaksas pamatotību administratīvā procesa ietvaros, ir veicami grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām", lai nodalītu administratīvo procesu no kriminālprocesa un nepieļautu samērīguma principa pārkāpšanu.

Tajā pašā laikā ir atzīts, ka procesa virzītājs, kura lietvedībā atrodas konkrētais

kriminālprocess, var izvērtēt, vai noziedzīgs nodarījums, par kuru ir uzsākts kriminālprocess, var ietekmēt nodokļa apmēru, taču minētais pienākums ietilpst procesa virzītāja kompetencē kriminālprocesa veikšanas stadijā, kad tiek izvērtēta nepieciešamība uzlikt arestu mantai. Turklāt Kriminālprocesa likuma regulējums paredz, ka, lai nodrošinātu mantisko jautājumu risinājumu kriminālprocesā, kā arī iespējamo mantas konfiskāciju, kriminālprocesā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 361.panta pirmo daļu uzliek arestu aizturētā, aizdomās turētā vai apsūdzētā mantai, arī mantai, kas viņiem pienākas no citām personām, vai to personu mantai, kuras ir materiāli atbildīgas par aizdomās turētā vai apsūdzētā rīcību.

Izslēdzot minēto ierobežojumu no likuma, nodokļu administrācijai būs jāvērtē lietas apstākļi pēc būtības, izvērtējot lietderības apsvērumus. Negatīvais administratīvais akts, pamatojoties uz paredzēto regulējumu, tiks pieņemts tikai un vienīgi gadījumos, ja nodokļu administrācija spēs pamatot savu rīcību. Izslēdzot minēto ierobežojumu, nodokļu administrācijai joprojām paliek pienākums saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.panta veikt pārbaudi pirms pārmaksātās nodokļu summas atmaksas. (http://titania.saeima.lv/LIVS10/SaeimaLIVS10.nsf/0/58B5E95DDA5B5E5BC225782B004AE45B?OpenDocument).

Līdz ar to tiesa secina, ka likumdevējs ir vēlējies nodalīt administratīvo procesu no kriminālprocesa, neparedzot vairs VID tiesības atsaukties kā uz ierobežojumu pamatu ierosinātu kriminālprocesu, bet gan jautājumu par aresta uzlikšanu mantai, tajā skaitā finanšu līdzekļiem, atstājot kā kriminālprocesuālā kārtībā risināmu jautājumu. Tajā pašā laikā ir secināms, ka kriminālprocesuālā kārtībā pieņemts lēmums par aresta uzlikšanu mantai var būt joprojām kā pamats, lai noteiktu ierobežojumus finanšu līdzekļu atmaksai.

Pieteicēja 2011.gada 12.augustā iesniedza iesniegumu VID Nodokļu pārvaldes Vidzemes priekšpilsētas klientu apkalpošanas centrā un 2011.gada 15.septembrī - VID ģenerāldirektorei ar lūgumu atmaksāt nepareizi piedzītos naudas līdzekļus, jo uzsāktais kriminālprocess nevar būt par pamatu atmaksas ierobežojumu noteikšanai. VID konstatēja, ka kriminālprocesa Nr.15830208910 ietvaros ir pieņemts 2010.gada 26.novembra VID Finanšu policijas pārvaldes Izmeklēšanas daļas II nodaļas vecākās izmeklētājas *S.S.* lēmums par aresta uzlikšanu mantai – naudas līdzekļiem, kas atrodas VID rīcībā Ls 104 029,49 apmērā, lai nodrošinātu mantisko jautājumu risinājumu kriminālprocesā, kā arī iespējamo mantas konfiskāciju *(lietas 51., 52.lapa)*. Līdz ar to atmaksu nevar veikt, jo saskaņā ar kriminālprocesuālajām normām ir uzlikts arests minētajiem finanšu līdzekļiem.

Ievērojot likuma „Par nodokļiem un nodevām" grozījumu jēgu un būtību, proti, to, ka kriminālprocesuālā kārtībā pieņemts lēmums par aresta uzlikšanu mantai var būt joprojām kā pamats, lai noteiktu ierobežojumus finanšu līdzekļu atmaksai, tiesa secina, ka VID bija pamats atteikt pieteicējai finanšu līdzekļu atmaksu minētajā laika periodā.

[11.2] 2011.gada 7.decembrī Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors *S.Z.* pieņēma lēmumu atcelt 2010.gada 26.novembra VID Finanšu policijas pārvaldes Izmeklēšanas daļas II nodaļas vecākās izmeklētājas *S.S.* lēmumu par aresta uzlikšanu mantai *(lietas 94.-96.lapa)*. Kā izriet no lietas materiāliem, prokurora lēmums VID tika saņemts 2011.gada 12.decembrī *(lietas 125.lapa)*, savukārt 2011.gada 19.decembrī tika saņemts pieteicējas iesniegums *(lietas 124.lapa)*.

Tiesa konstatē, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta pirmā daļa noteic regulējumu tikai par gadījumiem, kad nodokļu administrācija veic nepareizi piedzīto maksājumu summas atmaksu uz nodokļu administrācijas vai tiesas pieņemtā lēmuma, ka maksājums piedzīts nepareizi, pamata.

Izskatāmajā lietā ir izveidojusies situācija, kad nodokļu administrācijas lēmums par to, ka piedziņa ir veikta nepamatoti, ir pieņemts jau 2010.gada 10.decembrī, taču tika konstatēti šķēršļi, kādēļ nebija iespējama finanšu līdzekļu atmaksa – ierosināts kriminālprocess. Pēc tam kā šķērslis nepamatoti piedzīto līdzekļu atmaksai tika konstatēts procesa virzītāja lēmums par aresta uzlikšanu mantai, par ko tika izdots pieteicējai nelabvēlīgs administratīvais akts. Līdz ar to tiesa secina, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta pirmajā daļā minētais lēmums par to, ka maksājums piedzīts nepareizi, bija pieņemts jau 2010.gada 10.decembrī, taču VID bija pienākums izdot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu, izmaksājot nepareizi piedzītos finanšu līdzekļus, tiklīdz zuda minētie šķēršļi.

Tiesa secina, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 133. un 134.punkts attiecas uz pārmaksāto nodokļu summu atmaksu, kur pārmaksas atmaksas procesu uz atsevišķa iesnieguma pamata ierosina nodokļu maksātājs, taču izskatāmajā gadījumā 2010.gada 10.decembrī lēmums par nepareizi piedzīto summu atmaksu jau bija pieņemts, kā arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta pirmā daļa neparedz pienākumu nodokļu maksātājam iesniegt atsevišķu iesniegumu, tādēļ VID bija jārīkojas pēc savas iniciatīvas, negaidot atsevišķa nodokļu maksātāja iesnieguma iesniegšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 322.panta pirmo un trešo daļu visi procesuālie lēmumi stājas spēkā tūlīt pēc to pieņemšanas, ja vien likumā nav noteikta cita spēkā stāšanās kārtība. Spēkā stājies nolēmums ir obligāts un izpildāms visiem. 2011.gada 7.decembra prokurora lēmums par aresta atcelšanu stājās spēkā tā pieņemšanas dienā, proti, 2011.gada 7.decembrī un tas VID tika paziņots 2011.gada 12.decembrī. Ievērojot to, ka minētais lēmums stājās spēkā ar tā pieņemšanas brīdi un tas tika paziņots VID, tiesa konstatē, ka tas bija pamats naudas līdzekļu atmaksai pieteicējai. Tiesas ieskatā, konstatējot, ka 2011.gada 7.decembra prokurora lēmums par aresta atcelšanu stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi, VID nebija pamata veikt papildus darbības minētā lēmuma pārsūdzēšanas pārbaudei. Turklāt tiesa no 2012.gada 30.janvāra atzinuma Nr.8.21.7.2/2830 secina, ka pēc būtības VID ir vērtējis tikai minēto prokurora lēmumu, ne citus apstākļus, konstatējot, ka aresta uzlikšana finanšu līdzekļiem vairs nav šķērslis nepareizi piedzīto finanšu līdzekļu atmaksai. Līdz ar to tiesas ieskatā ir nesamērīga valsts rīcība, reaģējot uz prokurora lēmuma izpildi, kas ierobežo privātpersonas tiesības, vairāk kā pusotra mēneša laikā.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta pirmās daļas pirmais teikums noteic, ka nodokļu administrācijas nepareizi piedzīto maksājumu summas jāatmaksā atpakaļ nodokļu maksātājam 15 dienu laikā no tās dienas, kad nodokļu administrācija vai tiesa pieņēmusi lēmumu, ka maksājums piedzīts nepareizi. Ievērojot minēto, tiesas ieskatā VID bija pienākums konstatēt iepriekš esošo šķēršļu neesamību un veikt nepareizi piedzīto naudas līdzekļu atmaksu 15 dienu laikā no prokurora lēmuma stāšanās spēkā 2012.gada 7.decembrī, proti, no dienas, kad zuda šķēršļi iepriekš pieņemtā lēmuma izpildei. Līdz ar to tiesas ieskatā naudas līdzekļu atmaksa bija veicama līdz 2011.gada 22.decembrim, bet nevis 2012.gada

30.janvārī, kā tas ir konstatējams no lietas apstākļiem.

[11.3] Vērtējot atmaksas rīcības tiesiskumu procesuālo noformējumu tiesa konstatē, ka atmaksa tika veikta uz VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Vidzemes priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītājas apstiprinātā 2012.gada 30.janvāra atzinuma Nr.8.21.7.2/2830 *(lietas 80., 86., 87.lapa*) pamata, kurš savukārt ir pamatots ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora *S.Z.* 2011.gada 7.decembra lēmumu par aresta uzlikšanu mantai atcelšanu *(lietas 94.-96.lapa).*

Tiesa konstatē, ka procesuāli tas nav noformēts kā administratīvais akts, taču saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 69.panta pirmo daļu ir pieļaujami gadījumi, kad administratīvo aktu var izdot mutvārdos vai citādi, neievērojot Administratīvā procesa likuma 67.pantā noteikto rakstveida formu. Konkrētajā gadījumā obligātais administratīvais akts ir izdots ar konkludentām darbībām, veicot pieteicējai nepareizi piedzīto finanšu līdzekļu atmaksu. Līdz ar to tiesai nav pamata uzdot VID izdot jaunu labvēlīgu administratīvo aktu.

Taču tiesa norāda, ka pieteicējai bija tiesības saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 69.panta otro daļu viena mēneša laikā pieprasīt, lai iestāde to noformē rakstveidā atbilstoši 67.panta prasībām. Izskatāmajā lietā šīs tiesības nav izmantotas.

Tajā pašā laika tiesa norāda, ka pēc būtības ar 2012.gada 30.janvāra atzinumu Nr.8.21.7.2/2830 ir konstatēti apstākļi, kas ļauj izpildīt 2010.gada 10.decembra VID ģenerāldirektores lēmumu par nepareizi piedzīto finanšu līdzekļu atmaksu. Tajā pašā tiesas ieskatā VID 2012.gada 30.janvāra rīcību, atmaksājot finanšu līdzekļus, nevar uzskatīt par 2010.gada 10.decembra VID ģenerāldirektores lēmuma izpildi procesuālā nozīmē, jo VID ar administratīvo aktu bija jākonstatē, ka iepriekš esošais tiesiskais šķērslis - aresta uzlikšana nepareizi piedzītajiem finanšu līdzekļiem - vairs nepastāv.

[12] Pieteicēja ar iesniegtajiem pieteikuma grozījumiem un papildinājumiem ir lūgusi piedzīt no VID saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām'' 28.panta pirmajā daļā noteikto nokavējuma naudu par 258 kavējuma dienām (no 2011.gada 18.maija līdz 2012.gada 31.janvārim) Ls 13 421,16 apmērā un saskaņā ar Civillikuma 1759., 1765.pantiem likumiskos nokavējuma procentus par 258 kavējuma dienām (no 2011.gada 18.maija līdz 2012.gada 31.janvārim) Ls 4 411,80 apmērā *(lietas 71.lapa).*

[12.1] Tiesa konstatē, ka kavējuma naudu pieteicēja ir lūgusi 2011.gada 19.decembrī iesniegtajā iesniegumā VID *(lietas 124.lapa),* taču VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Vidzemes priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja, 2012.gada 30.janvārī veicot nepareizi piedzīto līdzekļu atmaksu, nav atbildējusi pieteicējai par kavējuma naudas atmaksu.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta pirmā daļa noteic, ka nodokļu administrācijas nepareizi piedzīto maksājumu summas jāatmaksā atpakaļ nodokļu maksātājam 15 dienu laikā no tās dienas, kad nodokļu administrācija vai tiesa pieņēmusi lēmumu, ka maksājums piedzīts nepareizi. Atmaksājamās summas palielina par pusi no šā likuma 29.panta otrajā daļā noteiktās nokavējuma naudas, bet gadījumos, kad nepareizi piedzītās maksājumu summas nav atmaksātas 15 dienu laikā, atpakaļ atmaksājamās summas palielina par šā likuma 29.panta otrajā daļā noteikto nokavējuma naudu, aprēķinot to no nepareizi piedzītās maksājumu summas par katru nokavēto dienu, un tās tiek izmaksātas no tā budžeta

līdzekļiem, kurā ieskaitīta nepareizi piedzītā summa.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ja nodokļu administrācija ir nokavējusi 15 dienu termiņu, kavējuma naudas atmaksa ir automātiskas sekas VID rīcībai, atmaksājot nepareizi piedzītās maksājumu summas. Līdz ar to VID kavējuma naudu bija jāatmaksā, 2012.gada 30.janvārī izdodot labvēlīgu administratīvo aktu ar konkludentām darbībām, proti, 2012.gada 30.janvārī atmaksājot nepareizi piedzīto pamatsummu bija jāatmaksā arī kavējuma naudu par nokavētajām dienām, neskatoties uz to, vai pieteicēja par to iesniedza atsevišķu iesniegumu.

Tā kā prasījums tiesai bija par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un tiesa secināja, ka labvēlīgajam administratīvajam aktam bija jāietver arī kavējuma naudu, tiesai ir jālemj arī par kavējuma naudas atmaksu.

Tiesa konstatē, ka atmaksājamie finanšu līdzekļi sastāda Ls 104 039,65. Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otrā daļa noteic, ka par nodokļu un nodevu maksājuma samaksas termiņa nokavējumu maksātājam tiek aprēķināta nokavējuma nauda — no laikā nenomaksātā pamatparāda 0,05 procenti par katru nokavēto dienu. Tā kā pēdējā diena, kad bija jāveic finanšu līdzekļu atmaksa, bija 2011.gada 22.decembris, tad no 2012.gada 22.decembra līdz 2012.gada 30.janvārim ir 39 dienas.

0,05% no Ls 104 039,65 = Ls 52,02 x 39 = Ls 2028,78

Līdz ar to tiesa konstatē, ka pieteicējai papildus nokavējuma naudas formā ir atmaksājami Ls 2028,78.

[12.2] Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1759., 1765.pantiem paredzētos likumiskos nokavējuma procentus pieteicēja nav lūgusi VID. Tiesa konstatē, ka pieteicējas prasījumā iekļautie likumiskie procenti pēc būtības ir kā prasījums par zaudējumu atlīdzinājumu un nav automātiskas sekas VID rīcībai, atmaksājot nepareizi piedzītos finanšu līdzekļus.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Administratīvā procesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu, vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu.

Saskaņā ar minētā panta trešo daļu, ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes lēmums, un tas nav pārsūdzēts, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu). Uz iesniegumu par atlīdzinājuma izskatīšanu attiecināmi šā likuma noteikumi par administratīvo aktu.

Ievērojot to, ka pieteicēja nav vērsusies VID ar lūgumu par zaudējumu atlīdzību, šī prasījuma izskatīšanai pieteicēja nav ievērojusi lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktā noteikts, ka tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka pieteicēja nav ievērojusi likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību. Tādējādi tiesa atzīst, ka pieteikuma papildinājumi minētajā daļā ir atstājami bez izskatīšanas.

[13] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums, ka minētie naudas līdzekļi bija atmaksājami jau 15 dienu laikā no 2011.gada 17.maija, kad tika pieņemti grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām", ir nepamatots, taču VID bija pienākums veikt atmaksu 15 dienu laikā no 2011.gada 12.decembra, proti, līdz 2011.gada 27.decembrim. Līdz ar to VID rīcība, veicot nepareizi piedzīto naudas līdzekļu atmaksu 2012.gada 30.janvārī, ir atzīstama par prettiesisku.

[14] Kā izriet no lietas materiāliem *(lietas 7. lapa)*, pieteicēja ir samaksājusi valsts nodevu Ls 20 apmērā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Tā kā pieteikums daļēji ir apmierināts, tiesa atzīst, ka pieteicējai no atbildētāja ir piespriežama valsts nodeva Ls 20 apmērā.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 254.panta otrās daļas 1.punktu, 278.panta 1.punktu un 289.-291.pantu, tiesa

**nosprieda:**

**daļēji apmierināt** MSIA „*/Nosaukums/*" pieteikumu.

**Atzīt Valsts ieņēmumu dienesta rīcību**, veicot 2010.gada 18.oktobrī norakstīto naudas līdzekļu Ls 104 039,65 apmērā atmaksu 2012.gada 30.janvārī, **par prettiesisku**, ņemot vērā spriedumā sniegto argumentāciju par atmaksas termiņa nokavējumu.

**Uzlikt pienākumu** Valsts ieņēmumu dienestam atmaksāt pieteicējai Ls 2028,78 apmērā nokavējuma naudu par 39 kavējuma dienām saistībā ar MSIA „*/Nosaukums/*" nepareizi piedzīto finanšu līdzekļu atmaksu ārpus noteiktā termiņa.

**Uzlikt pienākumu** Latvijas Republikai atlīdzināt MSIA „*/Nosaukums/*" samaksāto valsts nodevu 20 (divdesmit) latu apmērā.

**Atstāt bez izskatīšanas** prasījumu daļā par likumisko nokavējuma procentu Ls 4 411,80 apmērā atmaksu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese K.Jandava